

Key words: performance, fattening pigs, live weight, average daily gain, precocity, mixed fodder, feeding conditions.

УДК 636.42:591.469

Поручник М.М., аспірант*

Миколаївський національний аграрний університет

ВПЛИВ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ СВИНОМАТОК

Рецензент – кандидат сільськогосподарських наук С.І.Луговий

У статті наведена характеристика відтворювальних якостей свиноматок великої білої породи і генотипу великої білої породи та ландрас, а також їх вплив на молочну продуктивність. Серед відтворювальних якостей визначено такі: багатоплідність, великоплідність, молочність, кількість поросят при відлученні у віці 30 днів, жива маса поросят при відлученні у віці 30 днів. Визначено функціональний стан молочної залози свиноматок під час лактації, встановлено діючі та недіючі соски. Отримані дані свідчать про те, що коли свиноматка народжує більше поросят, ніж має функціонуючих сосків, частина поросят повинна бути пересаджена до свиноматок-годувальниць, які мають меншу кількість поросят при народженні і всі діючі соски молочної залози. За результатами досліджень встановлено, що поросята, які вирощувались під свиноматками генотипу великої білої породи і ландрас, були більші життєздатними й проявили кращі показники за поросят великої білої породи.

Ключові слова: відтворення, свиноматка, молочна залоза, поросята-сисуні, соски, велика біла порода, молочність.

Підвищення ефективності галузі свинарства та її рентабельності значною мірою залежить від організації відтворення стада та інтенсивності використання основних свиноматок.

Встановлено і доведено, що рівень відтворювальних якостей свиней значно обумовлює ефективність ведення галузі свинарства, оскільки вони зумовлюють обсяги вирощування та відгодівлі молодняку [2].

Інтенсивні технології сільськогосподарського виробництва висувають високі вимоги до продуктивності тварин. На спеціалізованих підприємствах від однієї свиноматки реально отримувати не менше 20-25 поросят за рік (при світових показниках – 24 голів поросят за рік), що вимагає чіткого дотримання технології і жорсткого ветеринарного контролю. У свиноматок таких порід, як велика біла, ландрас і інші, багатоплідність, тобто число поросят при народженні, коливається в межах від 10 до 14 голів у середньому, з них до відлучення доживає 80-90% [2, 4].

Найбільші втрати поросят відбуваються в перші 2-3 дні після народження. Основні причини загибелі: недоїдання – 40%, придушування – 20%, вроджені аномалії – 10%, низька жива маса (0,8 кг) при народженні – 10%. Першим, єдиним і незамінним джерелом живлення новонароджених поросят є молозиво і молоко свиноматки, які не завжди доступні для поросят внаслідок порушення секреції молочної залози через незадовільні умови годівлі та утримання, післяпологові хвороби інфекційного та неінфекційного характеру, «запуску» молочної залози, агалактію, гіпогалактію, неправильної будови сосків та ін. [4].

*Науковий керівник – кандидат біологічних наук В.О. Мельник

Тому, відразу після опоросу необхідно за кількістю функціонуючих сосків оцінити здатність кожної свиноматки до вигодовування новонароджених і можливість поросят отримувати молоко.

Селекціонери всього світу постійно удосконалюють тварин. При цьому зростають показники, основний з яких – кількість живих поросят при народженні. Однак багатьох селекціонерів цікавить питання: яким чином зберегти новонароджених поросят, якщо свиноматка за опорос народжує їх більше, ніж може вигодувати, або має недостатню кількість функціонуючих сосків молочної залози для цього. У такому випадку рекомендують підсаджувати «зайвих» поросят до свиноматки-годувальниці. Ця техніка досить проста в застосуванні і дозволяє знизити падіж молодняку на 10-15% [1].

Всі поросята одного гнізда при народженні мають різну масу, що коливається в межах від 0,7 до 2,0 кг. Поросята, маса яких нижче 0,7-0,8 кг, вважаються нежиттєздатними і їх, як правило, вибраковують. У таких поросят дуже мало шансів на виживання, особливо в тих гніздах, де більшість важче в два рази, які займають домінуюче положення в гнізді і при годівлі відштовхують найменших, слабких поросят від сосків свиноматки. В результаті між ними виникають конфліктні ситуації і бійки, в яких перемагають більші і міцні поросята. Це призводить до стресів, пропуску чергового годування та зниження живої маси поросят-сисунів [3, 5].

У свиноматок повинно бути не менше 12 нормально розвинених сосків. Розвиток молочної залози свиноматок відбувається в період їхнього росту, поросності і особливо під час лактації. У період підсосу необхідно привчати поросят до смоктання всіх нормально розвинених сосків. Особливо потрібно стежити за молодими свиноматками, у яких після першого опоросу відбувається формування молочної залози. Часто у свиноматки народжується поросят більше, ніж є сосків. У таких випадках частину поросят підсаджують під інших свиноматок, у яких поросят менше, ніж сосків. Зазвичай залишають стільки поросят, скільки є у свиноматки діючих сосків [5].

Для підсадки підбирають молочних свиноматок, термін опоросу яких збігається з терміном народження поросят, та яких збираються підсадити. Перед відсаджуванням поросят-сисунам обов'язково дають посмоктати рідну свиноматку, щоб вони отримали молозиво.

Таким чином, вивчення функціонального стану молочної залози свиноматок, який впливає на відтворювальні якості свиноматок та відіграє вирішальну роль у вирощуванні високоякісного потомства, залишається актуальним і потребує подальшого вивчення.

Метою досліджень було встановити вплив відтворювальних якостей свиноматок на функціональний стан їх молочної залози.

Завданням досліджень було вивчення функціонування молочної залози, тобто відразу після опоросу дослідити функціонуючі і не функціонуючі соски у свиноматок. Вивчити відтворювальні якості свиноматок.

Матеріали і методи. Експериментальні дослідження були проведені на базі СВК Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро» Новоодеського району Миколаївської області.

Об'єктом досліджень служили свиноматки великої білої породи та генотипу великої білої породи і ландрас. З метою вивчення впливу відтворювальних якостей свиноматок під час лактації з їх функціональним станом молочної залози було сформовано 4 групи свиноматок по 10 тварин у кожній. Свиноматки знаходились в однакових умовах утримання, годівлі та догляду. Схема досліду з вивчення функціонального стану молочної залози у свиноматок під час лактації наведена в таблиці 1.

Після опоросу у свиноматок всіх груп проводили визначення недіючих сосків молочної залози методом пальпації. Сформовані дві групи свиноматок великої білої породи (по 12 сосків), одна з яких мала недіючі соски та друга з всіма функціонуючими сосками, аналогічно сформовані дві інші групи свиноматок ♀ВБ×♂Л (по 14 сосків).

Після опоросу поросят, які будуть пересажені до свиноматки-годувальниці фарбою ставили мітки на спинах. Деякі свиноматки не приймають чужих поросят, вони визначають їх за запахом. Для цього всіх поросят перемазують молоком свиноматки-

годувальниці, а потім їх підсаджують. У таких випадках свиноматка не відрізняє чужих поросят від своїх і починає годувати всіх.

1. Схема досліджу

Група	Призначення групи	Генотип	Спосіб формування гнізд
I	Контрольна	ВБ	Поросята, які мають найменшу живу масу при народженні, підсажені після опоросу до свиноматок II дослідної групи на незайняті рідними поросятами діючі соски
II	Дослідна	ВБ	Поросята цієї групи і підсажені до свиноматок-годувальниць з I контрольної групи, які мають всі діючі соски молочної залози
III	Контрольна	F ₁	Поросята, які мають найменшу живу масу при народженні, підсажені після опоросу до свиноматок IV дослідної групи на незайняті рідними поросятами діючі соски
IV	Дослідна	F ₁	Поросята цієї групи і підсажені до свиноматок-годувальниць з III контрольної групи, які мають всі вільні діючі соски молочної залози

Примітки: ВБ – велика біла, F₁ – (♀ВБ×♂Л)

Результати й обговорення. Одержані результати досліджень впливу відтворювальних якостей свиноматок великої білої породи та F₁ на функціональний розвиток їх молочної залози наведені у таблиці 2.

Стан функціонування молочної залози та її вплив на відтворювальні якості свиноматок (n=10)

Показники	Групи свиноматок			
	I контрольна	II дослідна	III контрольна	IV дослідна
Кількість сосків	12,0	12,0	14,0	14,0
Кількість не функціонуючих сосків	1,7±0,16	всі діючі	2,3±0,22	всі діючі
Багатоплідність, гол.	12,6±0,28	10,3±0,57**	14,2±0,51	11,0±0,39***
Великоплідність, кг	1,5±0,04	1,6±0,05	1,6±0,05	1,5±0,04
Молочність, кг	66,1±2,81	69,0±2,93	70,2±3,05	81,7±3,08*
Кількість поросят при відлученні у віці 30 днів, гол.	10,1±0,52	10,5±0,62	10,7±0,59	12,2±0,26*
Середня жива маса поросяти при відлученні у віці 30 днів, кг	7,2±0,39	9,5±0,57**	7,4±0,52	9,0±0,50*

Примітки: *–P>0,95; **–P>0,99; ***–P>0,999

Встановлено, що свиноматки I контрольної групи мали більше народжених поросят – 12,6 голів, ніж діючих сосків, а також в цієї групи свиноматок з 12 сосків не функціонуючих – 1,7 сосків. Тому з цієї групи було відсаджено 14 поросят-сисунів до II свиноматок дослідної групи, у яких всі соски були функціонуючі, але вони мали низьку кількість поросят при народженні – 10,3 голів. Середня жива маса поросят при народженні в цих групах не мала суттєвої різниці 1,5 і 1,6 кг. Після підсаджування відмічено збільшення живої маси при відлученні на 2,3 кг, різниця є вірогідною.

У свиноматок III контрольної і IV дослідної групи спостерігалась аналогічна ситуація. У III контрольної групи визначили в середньому 2,3 недіючих сосків молочної

залози, при народжених поросятах – 14,2 голови. Тому від цієї групи до IV дослідної групи свиноматок відсажені 25 голів поросят, у якої показник поросят при народженні становив 11,0 голів, різниця є високо вірогідною. За живую масою поросят при народженні суттєвої переваги дослідної групи над контролем не встановлено. Різниця між показником кількості поросят при відлученні у III контрольній групі (10,7 голів) і у IV дослідній групі (12,2 голів) має вірогідне значення. Також у свиноматок F₁, як і у свиноматок великої білої породи спостерігається збільшення показника живої маси при відлученні на 1,6 кг, перевагу має IV дослідна група на контролем.

Висновки. Проведені дослідження дають можливість стверджувати:

– функціональний стан молочної залози має безпосередній вплив на відтворювальні якості свиноматок. Відбувається збільшення показника живої маси поросят при відлученні у великої білої породи свиноматок на 2,3 кг, а у генотипу великої білої породи і ландрас на 1,6 кг;

– пересадження і розподілення поросят-сисунів по діючим соскам сприяє рівномірному розвитку всієї молочної залози у свиноматок. Поросята-сисуни протягом підсисного періоду рівномірно збільшують свою масу;

– застосування такої технології доцільно використовувати на племінних заводах, племрепродукторах, товарних фермах.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Алмазова Н. Подсаживание поросят к приемным свиноматкам [Електронний ресурс] / Н. Алмазова. Режим доступа : http://www.zzi.ru/old/archives/2011/08/08-2011_04.pdf

2. Кислинська А. І. Адаптаційні та продуктивні якості свиней великої білої породи угорської селекції за різних поєднань в умовах причорноморського регіону : дис. ... кандидата с. г. наук: 06.02.04 / Кислинська Алла Ігорівна. – Миколаїв, 2013. – 199 с.

3. Михайлов Н. В. Практические рекомендации по воспроизводству свиней / Н.В.Михайлов, А.И.Бараников. – Донской государственной аграрный университет, 2009. – 21 с.

4. Подсаживание поросят под неродную свиноматку [Електронний ресурс] – Режим доступа : <http://agroforum.su/viewtopic.php?f=1&t=10295>

5. Хохлов А. М. Прием поросят и выращивание их под свиноматкой [Електронний ресурс] / А. М. Хохлов, Е. В. Ткачук, Е. В. Пронь, В. И. Герасимов. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/28_OINXXI_2010/Veterenaria/67226.doc.htm

Поручник М.М. Влияние воспроизводительных качеств на функциональное состояние молочной железы у свиноматок

В статье приведена характеристика воспроизводительных качеств свиноматок крупной белой породы и генотипа крупной белой породы и ландрас, а также их влияние на молочную продуктивность. Среди воспроизводительных качеств свиноматок опаределены такие: многоплодие, крупноплодие, молочность, количество поросят при отъеме в возрасте 30 дней, живая масса поросят при отъеме в возрасте 30 дней. Определено функциональное состояние молочной железы свиноматок в период лактации, действующие и недействующие соски. Полученные данные свидетельствуют о том, что когда свиноматка рождает больше поросят, чем имеет функционирующих сосков, часть поросят должна быть пересажена к свиноматкам-кормилицам, имеющих меньшее количество поросят за опорос и все действующие соски молочной железы. По результатам исследований установлено, что поросята, которые выращивались под свиноматками генотипа крупной белой породы и ландрас, были более жизнеспособными и проявили лучшие показатели за поросят крупной белой породы.

Ключевые слова: воспроизводство, свиноматка, молочная железа, поросята-сосальщики, соски, крупная белая порода, молочность.

M.Poruchnik. Impact reproductive quality on the functional of state breast sows
The article is describes the characteristics of reproductive traits of sows of Large White breed and crossbreeds of Large White breed and landrace, as well as their impact on milk production. Among the reproductive traits of sows such as multiple pregnancy, milking, number of piglets at weaning at age 30 days, the live weight of piglets at weaning at the age of 30 days. Defined was functional state breast sows during lactation, operational and non-dummies. The data was indicate that the sow gives birth to more pigs than teats is functioning, part of piglets should be transplanted to the nurse sows having fewer piglets per litter and all applicable nipples breast. According to the research found that pigs that were grown under the Large White breed and landrace sows were more viable and showed the best performance in pigs of large white breed.

Key words: reproduction, sow, breast, suckling flukes, nipples, Large White breed, milking.